

Granskning av planering och underhåll av VA-nätet

Rapport

Askersunds kommun

KPMG AB

2022-03-11

Antal sidor 12

Askersunds kommun

Granskning av planering och underhåll av VA-nätet

2022-03-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Avgränsning och ansvarig nämnd/styrelse	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Ledningsnät och anläggningar för dricksvatten och avlopp	5
3.2	Rutin och process för underhållsplan	6
3.3	Planering för genomförande och dess kostnader	7
3.4	Reningsverk kapacitet och beredskap	9
3.5	Verksamhetens finansiering och kommande investeringar	10
4	Slutsatser och rekommendationer	12

1 Sammanfattning

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Askersunds kommun fått i uppdrag att granska planering och underhåll av VA-nätet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Granskningen syftar till att bedöma om kultur- och tekniknämnden har en tillräcklig och ändamålsmässig planering av underhåll av VA-nätet.

Vår bedömning efter genomförda intervjuer och dokumentgranskning är att nämnden inte fullt ut har en ändamålsenlig planering av underhåll av kommunens VA-nät. Vår bedömning är att det finns behov av en högre grad av systematik och struktur i nämndens arbete på detta område. Vi kan bland annat konstatera att det föreligger behov av att revidera och uppdatera väsentlig styrdokumentation samt att systematisera underhållsarbetet ytterligare.

Utifrån våra bedömningar och slutsatser rekommenderar vi kultur- och tekniknämnden att:

- *Uppdatera och politiskt anta Nödvattenplanen.*
- *Upprätta och politiskt anta en Underhållsplan med stöd av den redan befintliga samt uppdatera Förnyelseplanen. I båda planerna bör det ingå riskbedömningar.*
- *Inrätta ett mer systematiskt underhållsarbete, både i form av planering och uppföljning.*
- *Färdigställa den långsiktiga planeringen för investeringsbehovet.*

2 Inledning/bakgrund

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Askersunds kommun fått i uppdrag att granska planering och underhåll av VA-nätet. Granskningen ingår i revisionsplanen 2021.

Det är kommunens skyldighet enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster att snarast se till att ett blivande eller befintligt bebyggelseområde i ett större sammanhang får vatten eller avlopp om det finns behov med hänsyn till hälsa eller miljö.

VA-byggnationer utgör investering i kommunens VA-nät, vattenverk, reningsverk m.m. Som med många andra investeringar finns behov av löpande underhåll för att säkerställa kvalitet och livslängd. Eftersatt underhåll ökar risk för att investeringar inte kan brukas i avsedd omfattning och därmed kan ge upphov till negativa ekonomiska konsekvenser.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om kultur- och tekniknämnden har en tillräcklig och ändamålsmässig planering av underhåll av VA-nätet samt till att kartlägga nämndens finansiering och kommande investeringar.

För att uppnå ovanstående syfte kommer följande revisionsfrågor att besvaras:

- Finns det en fastställd underhållsplan eller motsvarande för VA-nätet?
- Finns det kostnadsuppskattningar för åtgärder i underhållsplanen?
- Hur identifieras och planeras åtgärderna i underhållsplanen, och hur ofta revideras den?
- Finns det en rutin/process för hur underhållsplanen och vidtagna åtgärder ska följas upp?
- Finns det riskbedömningar som ligger till grund för underhållsplanen?
- Är underhållsplanen politiskt förankrad?
- Hur finansieras verksamheten och hur arbetar nämnden med kommande investeringar?

Granskningen har på önskemål av revisorerna utökats till att även omfatta följande revisionsfrågor:

- Hur ser kapaciteten vid reningsverken ut (miljökrav m.m.)?
- Finns en ändamålsenlig planering och dimensionering av hantering av dagvatten vid exploatering?
- Finns en säkerställd beredskap i form av rutiner och planer för hantering av nödvattenförsörjning?
- Finns en tillräcklig planering avseende reservvattentäkt för dricksvatten?

Granskningen omfattar kultur- och tekniknämndens planering för VA-underhåll i Askersunds kommun.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725)
- Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster
- Andra relevanta myndighetsdirektiv, lagar, samt relevanta styrdokument inom Askersunds kommun (se lista under 2.4.)

2.3 Avgränsning och ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen omfattar kultur- och tekniknämnden.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudie och intervjuer. Intervjuer har genomförts med förvaltningschef för tekniska förvaltningen, avdelningschef för VA samt med representanter från kultur- och tekniknämnden. Följande dokument har legat till grund för granskningen:

- Budget och verksamhetsplan 2022–2025 Kultur- och tekniknämnden tekniska förvaltningen avgiftskollektiv(21KOT94-6)
- Huvudplan för Askersunds kommuns Va-nät och framtida förnyelsebehov 2017-12-12
- Risk- och sårbarhetsanalys för Askersunds kommun 2019(47072) (0)TMP
- Styrdokument för krisberedskap i Askersunds kommun(19KS165-5)
- UTKAST Nödvattenförsörjningsplan
- Vattendom Harge vattenverk 1974
- BESLUT Askersunds AVR slut villkor 2001
- Beslut försiktighetsmått Åsbro 2019
- Delegationsbeslut Mariedamm ARV 2014
- Lst beslut ARV Ham fr 1992
- Uppdaterat beslut 2021-12-06
- Vattendom 19930218 VA 7392
- Presentation gruppmöte 6 dec
- Investeringsbudget VA 2022-2042
- Förvaltningsberättelse 2021 va med ekonomi

Rapporten är faktakontrollerad av avdelningschef för VA och av förvaltningschef på tekniska förvaltningen.

3 Resultat av granskningen

VA-verksamheten är organiserad inom tekniska förvaltningen. De ansvarar och sköter produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt omhändertagande av dagvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar och VA-ledningar.

På avdelningen för VA arbetar 13 personer: en avdelningschef, en administratör, en VA-samordnare, fem VA-anläggare och fem VA-tekniker.

Verksamheten har de senaste åren haft en hög personalomsättning på de kontorsanställda, vilket kan betraktas som en orsak till att vissa moment återstår att genomföras. Efter genomförda intervjuer och avslutad dokumentgranskning noteras att det finns ett behov av att revidera och uppdatera väsentlig styrdokumentation samt att systematisera underhållsarbetet ytterligare. Det återstår även arbete med att färdigställa den långsiktiga planeringen för investeringsbehovet.

I kapitel 3 presenteras resultat av granskningen mer ingående, där revisionsfrågorna besvaras följt av våra kommentarer och bedömningar. Kapitel 4 återspeglar den sammanfattande bedömningen, inklusive tillhörande rekommendationer.

3.1 Ledningsnät och anläggningar för dricksvatten och avlopp

3.1.1 Om Askersunds VA-verksamhet

I Askersunds kommun finns fyra vattenverk (Harge, Åsbro, Zinkgruvan och Mariedamm) där vattnet produceras samt fem avloppsreningsverk (Mariedamm, Olshammar, Åsbro, Hammar och Askersund). Vidare återfinns tolv tryckstegringsstationer på ledningsnätet där vattentrycket höjs med pumpar för att kompensera för höjd- och längdförluster innan det når konsument. Det finns också tre högreservoarer (vattentorn) i Åsbro, Åmmeberg och Olshammar vilka rymmer 300–400 m³ vatten. Tornen används dels som tryckhållare, dels som vattenreserv. Det i syfte att säkerställa vattenförsörjningen under några timmar vid eventuell incident på överföringsledningarna från vattenverken.

Vattenledningen i kommunen uppgår till 20 mil, spillvattenförande ledning till 27 mil och dagvattenledning till 8,9 mil. Totalt finns 96 tekniska anläggningar som inkluderar bland annat vattenverk, avloppsverk, pumpstationer, tryckstationer m.m. samt 60 LTA anläggningar. Det är inte helt enkelt att beräkna livslängden på ledningsnätet. Det eftersom det till stor del anses bero på miljön som ledningen ligger placerad i, tidigare materialval och historiska materialkvaliteter. Avskrivningar görs normalt på 50 år. Kostnaden för att lägga ledningar varierar till stor del på omgivningen och läget samt till viss del på längden och om det rör sig om nyanläggning eller lagning.

Vid intervjuerna beskrivs det vara ekonomikontoret som är förvaltare och ansvarar för anläggningsregistret, vilket VA-avdelningen inte har tillgång till. Av den anledningen är det ej möjligt för VA-avdelningen att uppskatta nyanskaffningsvärdet på ledningsnätet.

3.2 Rutin och process för underhållsplan

3.2.1 Finns det en fastställd underhållsplan eller motsvarande för VA-nätet och är underhållsplanen politisk förankrad?

Det finns en upprättad, men ej politiskt antagen, *Underhållsplan*¹ i form av ett exceldokument. Enligt respondenter är planen tänkt att verka som planeringsdokument för förvaltningen. Planen revideras varje år inför att budgeten ska sättas samt på kontinuerlig basis i och med att den betraktas som ett levande dokument. Planen avser planering av övergripande renoverings- och underhållsarbeten av avloppsverken och vattenverken samt planeringen av vilka områden/sträckor som ledningsförnyelse ska ske. I planen framgår bland annat vilken ort och på vilket objekt som åtgärden ska utföras på samt under vilket år den ska genomföras, inklusive den uppskattade kostnaden för åtgärden.

Vidare finns även en *Förnyelseplan*² på plats som syftar till att sammanställa behovet av förnyelse – och underhållsåtgärder på VA-näten i kommunen, både på kort och lång sikt. I planen framgår bland annat förnyelsetakten för vattenledningsnätet och avloppsledningsnätet. Planen är politiskt antagen och är daterad 2017-12-12. Det står beskrivet att den ska betraktas som ett levande dokument och ska revideras årligen. Enligt respondenter är planen planerad att revideras under 2022. I framtagandet av *Förnyelseplanen* har VA-avdelningen utgått från Svenskt Vattens mall³.

Dessa två dokument beskrivs därmed enligt respondenter tillsammans belysa det underhållsarbete som kommunen bedriver inom VA.

3.2.2 Finns det riskbedömningar som ligger till grund för underhållsplanen?

Det beskrivs i intervjuer ej legat någon skriftlig riskbedömning till grund för *Underhållsplanen*. Det beskrivs däremot funnits ett resonemang bakom som till stor del baseras på tidigare erfarenhet.

Vidare beskrivs det i intervjuer inte heller funnits några riskbedömningar som legat till grund för *Förnyelseplanen*. Modellen som använts i planen beskrivs däremot bygga på att minimera risk, där risk- och konsekvens beskrivs utgöra avgörande faktorer vid planering av vilka ledningssträckor som ska förnyas. Vidare beskrivs det ha förts politiska diskussioner om behovet av att ha framförhållning på ledningsnät vilket bl.a. resulterade i att *Förnyelseplanen* togs fram.

3.2.3 Kommentar och bedömning

Vi är medvetna om att *Underhållsplanen* enligt respondenter ska utgöra ett internt planeringsdokument och att *Förnyelseplanen* är det styrdokument som antagits politiskt. I syfte att däremot säkerställa att nödvändigt underhåll och förnyelse genomförs är det av vikt att upprätta en underhållsplan som antas politiskt och som

¹ Underhållsbehov avlopp och vattenverk med budget 2022-2042.

² Huvudplan för Askersunds kommuns Va-nät och framtida förnyelsebehov 2017-12-12

³ Svenskt Vatten är branschorganisation för landets viktigaste livsmedelsproducenter och miljövärdhetsföretag – VA-organisationerna.

föregås av systematiska riskbedömningar. *Förnyelseplanen* som också utgör relevant dokumentation i arbetet med underhåll bör uppdateras samt också föregås av systematiska riskbedömningar.

3.3 Planering för genomförande och dess kostnader

3.3.1 Hur identifieras och planeras åtgärderna i underhållsplanen, och hur ofta revideras den?

Vid intervjuer framgår att förvaltningen köpte in ett underhållsprogram för avloppsverken och reningsverken år 2010–2011, s.k. metodstöd, där allt underhåll som uppmärksammades av personal inom avlopp och vattenverk skulle läggas in. Underhållsprogrammet beskrivs däremot varit svårt att implementera i verksamheterna och togs till slut bort.

De underhållsåtgärder som återfinns i *Underhållsplanen* fångas i stället upp av medarbetare vid fysiska ronder och genom att nyttja deras tidigare erfarenhet och kunskap. Underhållsåtgärderna lyfts sedan upp på verksamhetsmötet som genomförs en gång per vecka. I *Underhållsplanen* återfinns löpande underhåll (driftsunderhåll) av befintliga anläggningar, snarare än större underhållsinvesteringar. Ett system för underhållsåtgärder för storskaliga investeringar, exempelvis nytt vattenverk, finns ännu inte. För att få en bättre uppfattning om vilka större investeringar som behöver genomföras kommer ett extern stöd tas in under 2022 i syfte att göra en statusbedömning/helhetsbedömningen av verken. Avseende driftstörningar på ledningsnätet läggs dem däremot in löpande i VA-avdelningens dokumentationsprogram – *VA-banken* – och verkställs i tur och ordning.

Enligt respondenter själva föreligger ett behov av att systematisera underhållsarbetet i ytterligare, inte minst de underhållsåtgärderna av större karaktär.

Som tidigare nämnt uppdateras *Underhållsplanen* kontinuerligt i och med att det betraktas som ett levande dokument och utgör ett stöd till verksamheten.

3.3.2 Finns det en rutin/process för hur underhållsplanen och vidtagna åtgärder ska följas upp?

Enligt respondenter finns det ej dokumenterat hur *Underhållsplanen* ska följas upp. Det framgår däremot i intervjuer att vidtagna åtgärder relaterade till ledningsnät läggs in i VA-banken där processen sedan automatiskt vidarelöper. Övriga vidtagna åtgärder kräver istället manuell handpåläggning för att dokumentera vad som är avklarat och vad som återstår. Det beskrivs av respondenter att nämnden även får ta del av de projekt som genomförts, bland annat genom de ekonomiska rapporter som går ut till nämnden tre till fyra gånger per år. Vidare beskrivs *Underhållsplanen* följas upp i samband med uppföljning av investeringsprojekt med nämnden.

I *Förnyelseplanen* framgår vilken förnysetakt som ska hållas för vattenledningsnät och avloppsledningsnät, vilket enligt intervjuade varje år rapporteras till VASS- statistik⁴ och till VA-banken. Att redovisa i VASS utgör inte endast en rutin utan beskrivs även vara ett krav från Svenskt Vatten. Måluppfyllelsen ur *Förnyelseplanen* (samt av nämndens mål och interkontrollpunkter) redovisas, enligt respondenter, för nämnden vid delår och årsbokslut. I *Verksamhetsplanen*⁵ framgår också att *Förnyelseplanen* ska följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Enligt respondenter är det avdelningschefen för VA som bär ansvaret för att uppföljningen av *Underhållsplanen* och *Förnyelseplanen* genomförs medan förvaltningschef på tekniska förvaltningen ansvarar för redovisningen till nämnden.

3.3.3 Finns det kostnadsuppskattningar för åtgärder i underhållsplanen?

I *Underhållsplanen* lyfts kostnadsuppskattningar mellan åren 2022–2042. Kostnadsuppskattningarna beskrivs baseras på framförallt tidigare erfarenhet och kunskap.

Det återfinns även kostnadsuppskattningar i *Förnyelseplanen* för år 2020–2119 för det som behöver byggas för vattenledningsnätet och det som behöver bytas ut för avloppsledningsnätet. Kostnaderna för ett ledningsbyte beskrivs i planen vara beroende av djup, sanering, nyproduktion, en eller flera ledningar i schakten, dimensionen på ledningarna, markförhållandena etc. I intervjuer framkommer även att kostnadsuppskattningarna för förnyelse av ledningsnäten ofta bli ett projekt som inkluderar en förstudie och ett förfrågningsunderlag. I och med den processen tas även en kalkyl fram.

I VA-avdelningens årliga *Verksamhetsplan* upptas också det underhåll som uppmärksammas och som behöver ske av ledningsnät och verk. Detta blir underlag för den budget som fastställs för verksamheten varje år.

3.3.4 Kommentar och bedömning

Vi noterar att det finns en viss planering och identifiering av underhållsåtgärder men att behov föreligger av att systematisera arbetet ytterligare. Vi ser positivt på initiativet att ta in ett externt stöd för att se över vilka större investeringar som behöver genomföras då ett system för storskaliga investeringar i nuläget saknas.

Vidare noterar vi att nämnden delges information om genomförda projekt och vidtagna åtgärder. Vi ser däremot att det finns utrymme att systematisera och tydliggöra rutinerna för uppföljning av *Underhållsplanen* ytterligare, för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas.

Slutligen noterar vi de utstakade kostnadsuppskattningarna i *Underhållsplanen* och *Förnyelseplanen*. Vi konstaterar att *Förnyelseplanen* senast reviderades 2017 vilket medför svårigheter att avgöra om reserverade medel fortfarande kan betraktas som tillräckliga.

⁴ Svenskt Vattens Statistik System

⁵ Budget och verksamhetsplan 2022-2025 Kultur- och teknisknämnden tekniska förvaltningen avgiftskollektiv(21KOT94-6), 2021-12-09

3.4 Reningsverk kapacitet och beredskap

Kommunfullmäktige har i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster det övergripande ansvaret för VA-försörjningen i kommunen.

3.4.1 Hur ser kapaciteten vid reningsverk ut (miljökrav m.m.) samt finns en ändamålsenlig planering och dimensionering av hantering av dagvatten vid exploatering?

Kapaciteten vid reningsverken motsvarar enligt de intervjuade den nuvarande befolkningen och med marginaler för tillväxt. Vid behov är däremot reningsverken dimensionerade för en viss överkapacitet men beskrivs vara i behov av renovering. Hur många reningsverken får ta emot vatten för regleras av Miljöförvaltningens tillstånd.

Vattenverken har en betydligt större överkapacitet och hur mycket vatten som får tas ut från Vättern regleras av en dom⁶, som enligt respondenter är en gräns som Askersund befinner sig långt ifrån. Vidare framgår i intervjuer att vattenverken också är i behov av renovering. Skulle renovering bli aktuellt är det främst utifrån de krav som ställs av Livsmedelsverket. I nuläget beskrivs det vara möjligt att vattenverken i Åsbro kan komma att vara i behov av att öka sin kapacitet, det utifrån att del av Hallsberg kommun anslutit sig.

Vid framtida exploateringar (ej omvandlingsområden) ingår omhändertagande av dagvatten som en del av projekteringen utifrån detaljplanens bestämmelser.

3.4.2 Finns en säkerställd beredskap i form av rutiner och planer för hantering av nödvattenförsörjning?

Smitta, kontaminering, elavbrott och större vattenläckor kan leda till att invånarna blir utan rent vatten vilket är mycket sårbart för samhället och dess funktioner. Vid avbrott i vattenförsörjningen (inkl. reservvatten) behövs en nödvattenförsörjning.

Askersund kommun har tagit fram ett utkast på en *Nödvattenplan*⁷ som sammanställdes 2017-07-03. Den är ännu ej politiskt antagen och utgör den hittills första upprättade nödvattenplanen för VA-verksamheten i kommunen. Planen inbegriper bl.a. rutiner och planer om vem som är ansvarig vid en krishändelse och hur denne ska leda det operativa krisarbetet.

Vid intervjuer framgår det även att det bedrivits samarbete med andra kommuner på uppdrag av Länsstyrelsen om krishantering i relation till VA.

Det beskrivs även i kommunens *Krisplan*⁸ att ansvaret för krisberedskap följer verksamhetsansvaret, vilket därmed innebär att VA även i krishändelse i första hand är ansvarig på området. Vidare finns även en *Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)*⁹ på plats vilken också speglar en medvetenhet kring vikten av en fungerande VA-verksamhet.

⁶ Exempel på dom: Vattendom Harge vattenverk 1974

⁷ UTKAST Nödvattenförsörjningsplan, 2017-08-03

⁸ Styrdokument för krisberedskap i Askersunds kommun(19KS165-5), beslutad 2019-11-25 av kommunfullmäktige

⁹ Risk- och sårbarhetsanalys för Askersunds kommun 2019(47072) (0)_TMP, 2019-11-05

3.4.3 Finns en tillräcklig planering avseende reservvattentäkt för dricksvatten?

Det framgår i intervjuer att det finns reservvattentäkt för dricksvatten i Snavlunda som utgör del av Askersunds kommun, däremot saknas reservvattentäkt för övriga verk. Det beskrivs finnas möjlighet att aktivera den gamla täkten belägen i Askersund stad men att det inte är med lätthet. Det skulle även innebära att vattnet ej klassas som dricksvatten utan som nödvatten.

3.4.4 Kommentar och bedömning

Vi noterar att reningsverken (och vattenverken) är dimensionerade för en viss överkapacitet. Vidare noteras att det finns en medvetenhet kring vikten av nödvattenförsörjning och beredskap i form av *RSA*, *Krisplan* och *Nödvattenplan*. Vi kan däremot konstatera att *Nödvattenplanen* senast uppdaterades 2017 och utgör i dagsläget ett utkast som ännu ej är politiskt antaget.

3.5 Verksamhetens finansiering och kommande investeringar

3.5.1 Hur finansieras verksamheten och hur arbetar nämnden med kommande investeringar?

VA-verksamheten beskrivs i intervjuer finansieras uteslutande av avgiftskollektivet, vilket innebär att abonnenterna betalar för vatten och avlopp. Vidare framgår det i *Verksamhetsplanen* att VA kollektivets intäkter från abonnenter ska täcka kollektivets samtliga kostnader för drift och underhåll, inklusive kapitalkostnader för investeringar i anläggningen.

I *Verksamhetsplanen* återfinns fördelningarna av den investeringsbudget/investeringsram som baserats på nämndens beslut om äskanden samt den workshop som hölls i september 2021. Investeringsbudgeten är indelad i reinvesteringar och investeringar. Det framgår att plan för investerings – och reinvestering för perioden 2023–2026 kommer att presenteras inför budgetberedning första kvartalet 2022.

Reinvesteringar utgörs av:

- Förnyelse ledningsnät
- Vatten och avloppsverk
- Maskiner och inventarier

Investeringar utgörs av:

- Drifteffektivisering och överföringsledningar (fr.o.m. år 2022 heter det enligt respondenter omvandlingsområden)
- Nya distributionsnät och anslutningar

Dessa fem områden beskrivs i intervjuer i sin tur vara indelade i mindre aktiviteter.

Vidare beskriver respondenter att det saknas en översiktlig långsiktig planering för investeringsbehovet, vilken avdelningschef för VA i nuläget arbetar med att ta fram.

I *Verksamhetsplanen* återfinns även VA driftbudget fram tills år 2025. Driftbudgeten beskrivs vara preliminär eftersom långsiktig simulering av taxan pågår.

Vidare beskrivs det i intervjuer att nämnden för diskussioner med andra små kommuner via det nationella nätverket SMÅKOM. I detta forum diskuteras bl.a. reinvesteringar av VA avseende mindre kommuner. Det framgår även i intervjuer att nämnden upplever sig behöva en bättre bild av vilken verksamhet som kostar hur mycket, vilket har varit svårt att få en uppfattning kring. I nuläget pågår däremot arbete med att ta fram aktuell VA-taxa i syfte att säkerställa balans mellan taxa och kostnaderna inom verksamhetsområdet. VA-taxan är behovsstyrd och beror på intäkterna och kostnaderna. Respondenter lyfter även att det ekonomiska behov som faller ut ur *Underhållsplanen* finns med som grund till budgetarbetet och i beräkningarna av taxan.

Arbetet med kommande investeringar beskrivs av respondenter föregås av budgetprocessen som styrs av ekonomikontoret. Budgetplaneringen påbörjas under hösten mellan förvaltning och nämnd, där strategiska inriktningar diskuteras samt de investeringsbehov som föreligger. Förvaltning arbetar med bestämda inriktningar för att vid budgetkonferens med kommunstyrelsen i februari/mars kommande år redogöra för bokslut från föregående år och planeringsförutsättningar. Utifrån förvaltningens förslag äskar nämnden för drift och investering, vilket för VA-verksamheten framförallt rör sig om investering. Således tar budgetberedningen över, som i sin tur lämnar förslag till kommunfullmäktige. Det är nämnden som fördelar driftbudgeten till förvaltningen på övergripande nivå men mycket utgår från VA-taxan.

Vidare framkom det i intervjuer att nämnden även diskuterar kommande investeringar i och med budgetdiskussioner som förs i maj samt i och med den månatliga redogörelsen med förvaltningschef för tekniska förvaltningen och avdelningschefen för VA. Utöver dessa forum finns även en ekonomigrupp inom nämnden som diskuterar finansieringsfrågor, investeringsfrågor inkluderat.

3.5.2 *Kommentar och bedömning*

Vi noterar att det i nuläget saknas en översiktlig långsiktig planering för investeringsbehovet, men att det pågår arbete med att ta fram sådan. Vidare noterar vi de inplanerade reinvesteringar och investeringar som dokumenterats och den utstakade struktur för nämndens arbete med investeringsfrågor som finns på plats.

4 Slutsatser och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte fullt ut har en ändamålsenlig planering av underhåll av kommunens VA-nät. Vår bedömning är att det finns behov av en högre grad av systematik och struktur i nämndens arbete på detta område. Det föreligger ett behov av att upprätta och politiskt anta en underhållsplan, där den redan existerande kan nyttjas som stöd. Vidare föreligger även behov av att uppdatera *Förnyelseplanen* samt politiskt anta och uppdatera *Nödvattenplanen*. Vi bär däremot i åtanke att det varit hög personalomsättning de senaste åren på kontorsanställda inom verksamheten, vilket skulle kunna betraktas som en förklarande orsak till att nämnda moment ej genomförts och/eller har slutförts. Vidare drar vi slutsatsen att det finns ett behov av att inrätta ett mer systematiskt underhållsarbete, både i form av planering och uppföljning. Det återstår även arbete med att färdigställa den långsiktiga planeringen för investeringsbehovet.

Vidare konstaterar vi att förvaltningens investeringsbudget återfinns i *Verksamhetsplanen*, vilken delger vilka reinvesteringar och investeringar som genomfördes 2021 och vilka som är planerade till och med 2023.

Utifrån att *Förnyelseplanen* för kommunens ledningsnät senast reviderades 2017 föreligger däremot svårigheter att avgöra om kostnadsuppskattningarna för byggnation och utbyte av ledningsnät fortfarande är aktuella.

På dessa grunder rekommenderar KPMG kultur- och tekniknämnden följande:

- *Uppdatera och politiskt anta Nödvattenplanen.*
- *Upprätta och politiskt anta en Underhållsplan med stöd av den redan befintliga samt uppdatera Förnyelseplanen. I båda planerna bör det ingå riskbedömningar.*
- *Inrätta ett mer systematiskt underhållsarbete, både i form av planering och uppföljning.*
- *Färdigställa den långsiktiga planeringen för investeringsbehovet.*

Datum som ovan

KPMG AB

Mikael Lind
Certifierad kommunal revisor

Rebecca Bouvin
Granskare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.